Европейски парламент
2024 – 2029

ПРИЕТИ ТЕКСТОВЕ

P10_TA(2026)0158

Предприемаческата дейност на жените в селските и островните райони и в най-отдалечените региони

Резолюция на Европейския парламент от 30 април 2026 г. относно предприемаческата дейност на жените в селските и островните райони и в най-отдалечените региони (2024/2124(INI))

Европейският парламент,

– като взе предвид членове 8 и 349 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС),

– като взе предвид Директива 2006/54/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 5 юли 2006 г. за прилагането на принципа на равните възможности и равното третиране на мъжете и жените в областта на заетостта и професиите[1],

– като взе предвид Директива (ЕС) 2023/970 на Европейския парламент и на Съвета от 10 май 2023 г. за укрепване прилагането на принципа на равно заплащане на жените и мъжете за равен труд или за труд с равна стойност чрез прозрачност в заплащането и механизми за прилагане[2],

– като взе предвид Директива (ЕС) 2019/1158 на Европейския парламент и на Съвета от 20 юни 2019 г. относно равновесието между професионалния и личния живот на родителите и лицата, полагащи грижи, и за отмяна на Директива 2010/18/ЕС на Съвета[3] (Директива относно равновесието между професионалния и личния живот),

---

1 ОВ L 204, 26.7.2006 г., стр. 23, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2006/54/oj.
2 ОВ L 132, 17.5.2023 г., стр. 21, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2023/970/oj.
3 ОВ L 188, 12.7.2019 г., стр. 79, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2019/1158/oj.

– като взе предвид съобщението на Комисията от 5 март 2020 г., озаглавено „Съюз на равенство: Стратегия за равенство между половете (2020 – 2025 г.)“ (COM(2020)0152),

– като взе предвид съобщението на Комисията от 7 март 2025 г., озаглавено „Пътна карта за правата на жените“ (COM(2025)0097),

– като взе предвид стратегията на Европейския инвестиционен фонд (ЕИФ) и групата на Европейската инвестиционна банка (ЕИБ) за равенство между половете и икономическо овластяване на жените,

– като взе предвид Регламент (ЕС) 2021/1060 на Европейския парламент и на Съвета от 24 юни 2021 г. за установяване на общоприложимите разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд плюс, Кохезионния фонд, Фонда за справедлив преход и Европейския фонд за морско дело, рибарство и аквакултури, както и на финансовите правила за тях и за фонд „Убежище, миграция и интеграция“, фонд „Вътрешна сигурност“ и инструмента за финансова подкрепа за управлението на границите и визовата политика[4],

– като взе предвид съобщението на Комисията от 30 юни 2021 г., озаглавено „Дългосрочна визия за селските райони на ЕС – към по-силни, свързани, устойчиви и просперираща селски райони до 2040 г.“ (COM(2021)0345),

– като взе предвид съобщението на Комисията от 3 май 2022 г., озаглавено „Извеждане хората на преден план, осигуряване на устойчив и приобщаващ растеж, разгръщане на потенциала на най-отдалечените региони на ЕС“ (COM(2022)0198),

– като взе предвид Програмата за лидерство на жените на Европейския институт за иновации и технологии и на Европейския съвет по иновациите,

– като взе предвид плановете за равенство между половете на европейското научноизследователско пространство,

– като взе предвид своята резолюция от 3 май 2022 г. относно постигането на икономическа независимост на жените чрез предприемачество и самостоятелна заетост[5],

---

4 ОВ L 231, 30.6.2021 г., стр. 159, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1060/oj.

5 ОВ C 465, 6.12.2022 г., стр. 54.

– като взе предвид своята резолюция от 14 септември 2021 г., озаглавена „Към по-силно партньорство с най-отдалечените региони на ЕС“[6],

– като взе предвид Конвенцията на ООН по морско право,

– като взе предвид член 174 от ДФЕС,

– като взе предвид своята резолюция от 7 юни 2022 г. относно островите на ЕС и политиката на сближаване: настоящо положение и бъдещи предизвикателства[7],

– като взе предвид препоръката на Съвета от 8 декември 2022 г. относно образованието и грижите в ранна детска възраст: целите от Барселона за 2030 година[8],

– като взе предвид Декларацията на ООН от 28 септември 2018 г. за правата на селяните и други хора, работещи в селските райони,

– като взе предвид Специален доклад 10/2021 на Европейската сметна палата от 26 май 2021 г., озаглавен „Интегриране на принципа на равенство между половете в бюджета на ЕС – време е да превърнем думите в дела“,

– като взе предвид член 55 от своя Правилник за дейността,

– като взе предвид становището на комисията по земеделие и развитие на селските райони,

– като взе предвид доклада на комисията по правата на жените и равенството между половете (A10-0058/2026),

A. като има предвид, че жените в селските и островните райони и в най-отдалечените региони играят ключова роля за динамиката на местните икономики, жизнеспособността на селскостопанския сектор и опазването на културното наследство и са основен стълб за териториалното сближаване, социалната устойчивост и икономическата издръжливост в селските райони; като има предвид, че въпреки своя незаменим принос те продължават да се сблъскват с правни, финансови, културни и инфраструктурни пречки, които ограничават предприемачеството сред жените и пълното постигане от тяхна страна на икономическа независимост; като има предвид, че в много държави членки жените в селските райони са непропорционално засегнати от липсата на достъп до финансово достъпни грижи за деца, подходящи транспортни връзки, цифрова инфраструктура и чувствителни към аспектите на пола

---

6 ОВ C 117, 11.3.2022 г., стр. 18.
7 ОВ C 493, 27.12.2022 г., стр. 48.
8 ОВ C 484, 20.12.2022 г., стр. 1.

системи за подкрепа и възможности за отдих, което ограничава възможността за пълноценно участие на пазара на труда и допринася за влошаването на психичното здраве; като има предвид, че голяма част от труда, извършван от жените в селските райони, продължава да бъде неофициален и неплатен и в много случаи не се отразява в официалната статистика, което подчертава невидимостта на техния принос за икономическото и социалното развитие; като има предвид, че селските райони са неразделна част от европейския начин на живот и че те се характеризират с уникално равновесие между традицията и напредъка, чиято непрекъснатост зависи от признаването на ролята и ефективното включване на жените в процесите на развитие на селските райони; като има предвид, че около 30% от населението на ЕС живее в селски райони, които представляват приблизително 83% от цялата територия на ЕС, и че тези региони са от жизнено значение за икономическата стабилност, социалното сближаване и конкурентоспособността на ЕС[9];

Б. като има предвид, че при осъществяването на всички свои действия ЕС носи отговорност да насърчава равенството между жените и мъжете в съответствие с Договорите; като има предвид, че равенството между половете е основна ценност на ЕС, основно право и ключов принцип на Европейския стълб на социалните права, както е предвидено в член 2 от Договора за Европейския съюз; като има предвид, че член 8 от ДФЕС установява като принцип интегрирането на равенството между половете и че съгласно този принцип призмата на равенството между половете трябва да бъде интегрирана във всички политики и програми на ЕС; като има предвид, че досега нито една държава членка не е постигнала пълно равенство между половете и че напредъкът в това отношение продължава да бъде бавен, като съгласно индекса на ЕС за равенството между половете за 2019 г. държавите членки са получили средно 67,4 точки от общо 100 точки, което представлява подобрение от само 5,4 точки от 2005 г. насам;

В. като има предвид, че икономическото благосъстояние и успехът на жените не могат да бъдат отделени от зачитането на основните права, включително правото на живот без основано на пола насилие и правото на телесна автономност чрез достъп до сексуално и репродуктивно здраве и права, включително достъп до безопасни и законни аборти в целия ЕС; като има предвид, че осигуряването на безопасна и зачитаща достойнството работна среда без тормоз и стереотипи, свързани с пола, укрепва възможностите за професионално развитие на жените и насърчава културата на взаимно уважение, отговорност и

---

9 Според моделирането на равнище LAU (местна административна единица) за 2018 г., извършено от Съвместния изследователски център (JRC) въз основа на демографските данни на Евростат, Демографски атлас.

достойнство; като има предвид, че следователно икономическата независимост на жените допринася значително за тяхната безопасност и закрилата им от основано на пола насилие и домашно насилие;

Г. като има предвид, че разликата в заетостта между мъжете и жените в селските райони е около 13 процентни пункта (в сравнение с 10 процентни пункта в градовете), а в някои държави членки надвишава 20 процентни пункта, като по данни на Евростат през 2022 г. делът на жените в работната сила е бил едва 31,6%; като има предвид, че икономическите загуби, дължащи се на разликата в заетостта между половете, възлизат на 370 милиарда евро годишно и че подобряването на равенството между половете би могло да повиши БВП на ЕС с максимално 3,15 трилиона евро до 2050 г.;

Д. като има предвид, че демографският спад е свързан с особени предизвикателства за селските, островните, планинските и най-отдалечените региони и че той представлява както предизвикателство, така и възможност предприемачеството да стане по-привлекателно и да се предоставят възможности както за създаването на предприятия, така и за воденето на устойчив начин на живот в тези райони, като се има предвид, че емиграцията на младите хора и жените в търсене на по-добри възможности подкопава приемствеността между поколенията, жизнеспособността на общността и дългосрочното икономическо развитие; като има предвид, че в ЕС броят на относително младите жени, напускащи селските райони, обикновено надвишава броя на относително младите мъже, които също напускат селските райони, което може да бъде следствие, наред с други причини, от наличието на пречки като например изолация и ограничен набор от възможности за образование и заетост; като има предвид, че тези демографски тенденции могат да възпрепятстват социално-икономическото развитие на някои селски райони;

Е. като има предвид, че жените земеделски стопани продължават да се сблъскват с неравенство, особено по отношение на достъпа до земя, обучение и финансиране; като има предвид, че статистиката показва, че жените предприемачи срещат повече трудности от мъжете при набирането на финансиране и капитал; като има предвид, че 30% от предприемачите в ЕС са жени, но че те получават само 2% от наличното небанково финансиране; като има предвид, че изглежда, че последната цифра е спаднала до 1% по време на пандемията[10]; като има предвид, че данните показват, че жените предприемачи генерират повече приходи,

---

10 Европейска комисия и ЕИБ, *Funding women entrepreneurs*,*How to empower growth* (Финансиране на жените предприемачи: как да се ускори растежът), юни 2020 г.

въпреки че получават по-малка финансова подкрепа[11]; като има предвид, че целенасочената практическа подкрепа, например под формата на микрокредити, наставничество и административно опростяване, може да бъде ефективен инструмент за насърчаване на предприемачеството;

Ж. като има предвид, че жените в граничните, планинските, най-отдалечените и отдалечените региони са изправени пред по-големи предизвикателства и пречки поради изолацията, застаряването на населението и ограничените услуги; като има предвид, че равнището на заетост при жените в най-отдалечените региони почти винаги е под средното за ЕС, като през 2020 г. тази разлика достигна 38,5 процентни пункта; като има предвид, че в някои от най-отдалечените региони младежката безработица също е изключително висока[12];

З. като има предвид, че жените, живеещи в островните райони и най-отдалечените региони, са изправени пред допълнителни трудности и специфични пречки, произтичащи от географската изолация, ниската гъстота на населението, застаряването на населението и недостига на основни публични и частни услуги – фактори, които изострят социално-икономическите различия и ограничават достъпа до заетост, обучение и възможности за предприемачество; като има предвид, че подкрепата за участието на жените в цифрово и иновативно предприемачество укрепва икономическото развитие и конкурентоспособността; като има предвид, че жените в селските райони в източните гранични региони освен това се сблъскват с последиците от войната в Украйна, включително заплахи за сигурността, смущения във веригите на доставки и хибридни рискове, които възпрепятстват предприемачеството, както и достъпа до услуги и финансиране; като има предвид, че за преодоляването на тези комбинирани предизвикателства са необходими целенасочени и диференцирани европейски публични политики в съответствие с член 349 от ДФЕС, както и специални мерки, отразяващи специфичната уязвимост на граничните региони, така че да се гарантира пълното икономическо, социално и политическо приобщаване на жените в тези територии;

И. като има предвид, че жените, живеещи в планинските райони на Европа, често са изправени пред специфични предизвикателства,

---

11 Women in VC, Experior Venture Fund and Unconventional Ventures, *Funding in the CEE Region – Through the Lens of Gender Diversity and Positive Impact* (Финансиране в региона на Централна и Източна Европа през призмата на многообразието по отношение на пола и положителното въздействие), 2021 г., https://ceereport2021experiorvc.unconventional.vc/.

12 Работен документ на службите на Комисията, озаглавен „Outermost regions at a glance – assets, challenges and opportunities“ (Най-отдалечените региони накратко – предимства, предизвикателства и възможности) (SWD(2022)0133).

които ограничават техния предприемачески потенциал, в т.ч. трудни транспортни връзки и ограничен достъп до цифрова инфраструктура и до услуги за грижи за деца, възможности за обучение и финансова подкрепа; като има предвид, че жените в планинските райони на Европа следва да разполагат с повече правомощия не само като работници или предприемачи, но и като съсобственици и лица, отговорни за вземането на решения, в рамките на местните предприятия; като има предвид, че създаването на дружества със специално предназначение и кооперативни структури за собственост може да даде възможност на жените съвместно да притежават и управляват основани на общността предприятия и да извличат ползи от тях; като има предвид, че тези модели, както се вижда от множество инициативи на частния сектор, насърчават приобщаващото управление, укрепват икономическата независимост и спомагат за съхраняването на стойността в планинските райони, като по този начин стимулират колективното предприемачество и споделената отговорност сред жените и момичетата и устойчивото регионално развитие;

Й. като има предвид, че жените представляват 52% от европейското население и 34,4% от самостоятелно заетите лица в ЕС, но че едва 30% от стартиращите предприятия са основани от жени[13], което показва както нарастващото им участие, така и неизползвания потенциал за предприемачество сред жените; като има предвид, че жените в стопанските среди не само генерират икономически растеж и заетост, но също така са движеща сила за по-устойчивите и приобщаващи бизнес модели, като получават по-високи оценки по показателите за екологично, социално и корпоративно управление и са по-склонни да предлагат възможности за обучение на своите служители (ЕИБ, 2021 г.); като има предвид, че по-голямото многообразие на състава на групите от лица, които вземат решенията, води до по-добри, по-приобщаващи и по-устойчиви резултати;

К. като има предвид, че жените в селските райони често са непропорционално уязвими спрямо сексуално насилие по време на война, нашествие и конфликти вследствие на изолацията, ограничения достъп до услуги за защита и по-слабата инфраструктура за сигурност;

Л. като има предвид, че жените в селските райони често са недостатъчно добре представени в органите за вземане на решения и управителните органи, например селскостопанските кооперативи, социалните партньори и общинските органи на

---

13 Global Entrepreneurship Monitor, специален доклад, *Women's Entrepreneurship 2020/21:Thriving Through Crisis* (Предприемачеството сред жените 2020/2021 г.: просперирane въпреки кризата), Лондон, 2021 г.

управление[14]; като има предвид, че жените на ръководни длъжности и на длъжности, свързани с вземането на решения, служат като ключови ролеви модели за следващото поколение;

M. като има предвид, че достъпът до надеждни, съпоставими, разбити по пол и територия данни е съществено условие за точния анализ на положението на жените в селските райони и съответно за разработването, прилагането и оценката на ефективни публични политики, които покриват по подходящ начин потребностите на жените и спомагат за намаляване на неравенствата, като се има предвид, че пълната интеграция на жените в селското стопанство и икономическия живот допринася за постигането на целите на ЕС по отношение на икономическото, социалното и териториалното сближаване, равенството между половете и устойчивото развитие;

H. като има предвид, че т.нар. традиционни роли и стереотипните представи, свързани с половете, все още оказват влияние върху разделението на труда в домакинството и в обществото; като има предвид, че съвместяването на професионалния живот, и по-специално на предприемачеството, със семейния живот продължава да бъде трудно и продължава да представлява значително предизвикателство, особено за жените; като има предвид, че тези затруднения са особено силно изразени в селските, планинските и островните райони, както и в най-отдалечените региони, където наличието на обществени услуги, по-специално в областта на образованието, здравеопазването, мобилността и грижите за деца, е ограничено; като има предвид, че тази липса на инфраструктура и на механизми за подкрепа подкопава равните възможности, затруднява жените да развият напълно своя бизнес потенциал, ограничава пълноценното участие на жените на пазара на труда и изостря различията между градските и селските райони; като има предвид, че жените, които развиват малки предприятия в селските райони, спомагат за намаляване на обезлюдяването на селата; като има предвид, че предприемачеството сред жените следва да се насърчава чрез междусекторни и комплексни мерки, като се гарантира равното им участие на пазара на труда, се премахва разликата в заплащането на жените и мъжете, се води борба с основаната на пола дискриминация на пазарите на труда и в по-общ план се премахват свързаните с пола стереотипи, тормоз и дискриминация в сферата на труда и извън нея; като има предвид, че пропуските в достъпа до социална закрила за самостоятелно заетите жени и помагащите съпруги, включително по отношение на пенсиите, отпуска по болест и

---

14 Институт за европейска политика в областта на околната среда, What is the link between gender equality and agriculture sustainability? (Каква е връзката между равенството между половете и устойчивостта на селското стопанство?), септември 2021 г.

отпуска по семейни причини, изострят разликите в заплащането и пенсиите на жените и мъжете и възпират предприемачеството; като има предвид, че неплатеният труд, свързан с полагането на грижи, и неплатената домакинска работа се извършват най-вече от жени и че това оказва влияние върху заетостта и професионалното развитие на жените и допринася за разликата в заплащането и в пенсиите; като има предвид, че неравномерното разпределение и подценяването на полагането на грижи и домакинската работа, наред с дискриминацията и свързаните с пола стереотипи, продължават да ограничават времето и мобилността на жените и достъпа им до социални права и възможности в селските и отдалечените райони, което води до загуба на предприемачески потенциал и по-лошо равновесие между професионалния и личния живот;

О. като има предвид, че всички форми на насилие, основано на пола, включително домашното и сексуалното насилие, психологическото и икономическото насилие, онлайн насилието и преследването представляват нарушение на правата на човека, включително на правото на телесна автономност и неприкосновеност, както и на правото на живот без дискриминация; като има предвид, че жените и момичетата, живеещи в селски и отдалечени райони, са изправени пред допълнителни пречки по отношение на достъпа до правосъдие, закрила, услуги за подкрепа и сексуално и репродуктивно здравеопазване, когато са подложени на основано на пола насилие, и че сред причините за това са географската изолация, липсата на инфраструктура, ограниченият достъп до специализирани услуги, цифровото разделение и социалното стигматизиране; като има предвид, че тези пречки често са причина да не се съобщава за актове на насилие, както и че те водят до повишена уязвимост, липса на достъп до услуги за подкрепа, а също и до безнаказаност за извършителите; като има предвид, че те възпрепятстват пълноценното участие на жените в социалния, икономическия и политическия живот в селските райони поради липсата на мрежи за закрила и специализирани услуги в съчетание с трайната тежест на традиционните роли на половете и увеличават уязвимостта на жените, затвърждават ситуациите на изключване и ограничават способността на жените да упражняват основните си права; като има предвид, че премахването на тези пречки е съществено условие за насърчаването на равенството между половете, укрепването на социалното сближаване и хармоничното развитие на селските райони; като има предвид, че младите жени в селските райони са изправени пред по-високи равнища на насилие в сравнение с младите жени в градовете и че според проучване на Световната здравна организация една на всеки три жени по света е била подложена на физическо или сексуално насилие, като младите жени в селските райони са непропорционално силно засегнати;

П. като има предвид, че в селските райони между мъжете и жените продължават да съществуват значителни различия по отношение на заетостта, възлизащи на около 13% (в сравнение с 10% в градските райони); като има предвид, че в някои държави членки тези различия надвишават 20 процентни пункта; като има предвид, че на равнището на ЕС тези различия са относително стабилни от 2012 г. насам; като има предвид, че в повече от половината държави членки неравенството между половете е по-силно изразено в селските райони, отколкото в градовете; като има предвид, че много жени също така се оказват в положение на по-голяма уязвимост поради несигурните условия на заетост, например сезонна работа, или в други случаи поради това, че изпълняват „невидими“, неплатени роли в семейните стопанства като помагащи съпруги, което често води до липса на достъп до социална закрила или обезщетения за майчинство; като има предвид, че жените в селските райони и необлагодетелстваните региони е по-вероятно да се занимават с предприемачество и самостоятелна заетост, отколкото жените в градските и икономически процъфтяващите региони; като има предвид, че самостоятелната заетост би могла да бъде форма на труд, който спомага за създаването на работни места и намаляването на безработицата сред жените, но че е необходимо да се въведе подходяща социална закрила за този вид заетост; като има предвид, че в селските райони делът на самостоятелно заетите жени е 38%; като има предвид, че в рамките на несигурните видове самостоятелна заетост жените представляват несъразмерно висок дял; като има предвид, че същевременно жените са ключова движеща сила за икономическия просперитет и социалното приобщаване в селските райони, по-специално чрез предприемачество, чието насърчаване е стратегически приоритет с оглед на устойчивото развитие на ЕС;

Р. като има предвид, че предприемачеството изисква знания и умения; като има предвид, че жените в селските райони са изправени пред повече пречки в достъпа си до образование в сравнение с мъжете; като има предвид, че в ЕС делът на жителите в селските райони с поне основни цифрови умения през 2019 г. е бил с 14% по-нисък от този на жителите в градските райони (48% спрямо 62%); като има предвид, че цифровото приобщаване е съществено изискване, за да се гарантира, че жените и момичетата имат достъп до качествено образование и обучение, както и до пазара на труда, например чрез диверсификация на селскостопанските дейности, дистанционна работа, иновации и възможности за заетост, било то на място или дистанционно, и че те се възползват от динамиката на технологичните иновации и бизнес иновациите; като има предвид, че насърчаването на пълния достъп на жените до всички равнища на образование, включително, но не само в областта на науката, технологиите, инженерството, изкуството и математиката (НТИИМ) и в рамките на финансовото образование, е от решаващо значение, като се има предвид, че

както е видно от доклада на Марио Драги относно бъдещето на европейската конкурентоспособност, публикуван през септември 2024 г., има два пъти повече мъже, отколкото жени, завършили висше образование в областта на науките, технологиите, инженерството и математиката (НТИМ); като има предвид, че това са различия, които допълнително се изострят при избора на професия след завършване на училище, като има почти четири пъти повече мъже, отколкото жени, упражняващи професии в областта на информационните и комуникационните технологии (ИКТ), и че образованието може да играе ключова роля за преодоляване на различията между половете, диверсифициране на професионалните умения и укрепване на икономическата и социалната конкурентоспособност на селските райони; като има предвид, че цифровата интеграция на жените допринася за тяхната икономическа автономност и за териториалното сближаване и модернизирането на селскостопанския сектор и бизнес структурите;

C. като има предвид, че образованието е ключов инструмент за насърчаване на икономическата независимост на жените, премахване на разликите в заплащането на жените и мъжете и справяне с основаната на пола дискриминация на пазарите на труда; като има предвид, че е налице спешна необходимост от предоставяне на всеобхватно и съобразено с възрастта образование по отношение на сексуалността и отношенията в целия ЕС като основно средство за преодоляване на свързаните с пола стереотипи и насърчаване на равенството от ранна възраст; като има предвид, че въпреки че средно жените са по-образовани от мъжете, те продължават да бъдат по-слабо представени в професиите в областта на НТИИМ и често напускат тези сектори поради трайната дискриминация и стереотипите; като има предвид, че е необходимо да се увеличат инвестициите на ЕС в програми за образование, повишаване на квалификацията и преквалификация, за да се създадат еднакви условия на конкуренция в областта на НТИИМ и да се гарантира, че нововъзникващите сектори като изкуствения интелект (ИИ) не възпроизвеждат съществуващите предубеждения по отношение на пола; като има предвид значението на програмите за наставничество, ръководените от жени бизнес центрове и подкрепата за неправителствените организации, работещи за овластяване на жените в областта на НТИИМ; като има предвид, че интегрирането на принципа на равенство между половете е важно за всички политики и аспекти на бюджета на ЕС, като включително е важно да се предоставя подходящо финансиране за кампаниите за повишаване на осведомеността на равнището на ЕС относно наличните програми и възможности за финансиране;

T. като има предвид, че през последните години броят на жените в селското стопанство бавно нараства; като има предвид, че едва 30% от стопанствата в ЕС се управляват от жени и че обикновено

тези стопанства са по-малки, генерират по-малко доходи и имат по-ограничен достъп до финансова подкрепа в сравнение със стопанствата, управлявани от мъже; като има предвид, че тази статистика не е показателна за съществените различия между държавите членки, що се отнася до представителството на жените в селското стопанство; като има предвид, че жените често споделят със своя партньор отговорностите при управлението на земеделските стопанства, без да се ползват със статута или социалната закрила, свързани с този вид труд;

У. като има предвид, че жените, поне на равнището на ръководството или управлението на земеделските стопанства, получават пропорционално по-малка подкрепа в сравнение с мъжете от който и да е от двата стълба на общата селскостопанска политика (ОСП); като има предвид, че това се дължи на факта, че жените обикновено управляват по-малки земеделски предприятия, притежават по-малко земя и имат по-ограничен достъп до формално и специализирано образование[15]; като има предвид, че жените се сблъскват с повече пречки от мъжете по отношение на достъпа до земя, тъй като моделът „от бащата на сина“ продължава да бъде широко разпространен в селските райони; като има предвид, че фактът, че жените управляват стопанства с по-малък среден размер и че те участват в като цяло по-диверсифицирани и ориентирани към околната среда модели на производство, също затруднява достъпа им до банкови заеми[16]; като има предвид, че въпреки това благодарение на тези характеристики техните стопанства са по-устойчиви на климатичните и пазарните промени и по-лесно се предават на следващите собственици;

Ф. като има предвид, че за жените с увреждания може да се окаже по-трудно да създадат собствен бизнес; като има предвид, че предприемачеството сред по-възрастните жени не се насърчава, въпреки че те притежават ценен и нереализиран потенциал за икономически растеж, особено в селските райони, където се наблюдава по-бързо застаряване на населението в сравнение с градските райони; като има предвид, че насърчаването на предприемачеството сред жените мигранти може да предложи богати възможности за тяхната интеграция на пазара на труда и да насърчи тяхната икономическа независимост и овластяване;

---

15 Casares Guillen, B., „Women in Rural Development: Integrating a gender dimension into policies for rural areas in Europe“ (Жените в рамките на развитието на селските райони: интегриране на измерението на пола в политиките за селските райони в Европа), European Evaluation Society, Ротердам, 2021 г.

16 Camille Tourtelier, Monica Gorman, Saoirse Tracy, Influence of gender on the development of sustainable agriculture in France (Влияние на пола върху развитието на устойчиво селско стопанство във Франция), Journal of Rural Studies, 2023 г.

Х. като има предвид, че селското стопанство играе ключова роля в селските райони по отношение на опазването на природните ресурси, осигуряването на продоволствена сигурност, насърчаването на развитието на икономиката и заетостта и оказването на подкрепа на общностите; като има предвид, че активното участие на жените в рамките на цялата верига за създаване на стойност в областта на храните – от производството до преработката, дистрибуцията и иновациите – е ключов фактор за конкурентоспособността, качеството и устойчивостта на сектора;

Ц. като има предвид, че броят на жените – собственици на земеделски стопанства, се увеличава в целия ЕС, но че те все още представляват малцинство; като има предвид, че през 2020 г. едва 31,6% от собствениците на земеделски стопанства в ЕС са били жени[17], като те са управлявали общо едва 12% от използваната земеделска площ; като има предвид, че стопанствата, управлявани от жени, обикновено са по-малки, генерират по-малко доходи и имат по-ограничен достъп до финансова подкрепа в сравнение със стопанствата, управлявани от мъже; като има предвид, че тези статистически данни не показват съществените различия между държавите членки, що се отнася до представителството на жените в селското стопанство;

Ч. като има предвид, че повечето жени, които работят в секторите на селското стопанство или хранително-вкусовата промишленост, са наети чрез нестандартни договори или договори на непълно работно време; като има предвид, че земеделските стопани на възраст под 40 години управляват едва 12% от всички земеделски предприятия в ЕС и само 3% от тях са млади жени земеделски стопани;

Ш. като има предвид, че в селските райони, където местните традиции и сплотените общности често са крайъгълният камък на обществото, придобиването на практически и ориентирани към бъдещето умения от младите хора – и по-специално от момичетата – ще допринесе за това те да могат да се развиват и да пренесат богатството на своето културно наследство в цифровата ера; като има предвид, че правното признаване и оказването на подкрепа на жените в селското стопанство, традиционните занаяти и творческите сектори допринасят за издръжливостта и развитие на местната икономика, опазването на културата и приемствеността между поколенията; като има предвид, че жените в селските райони често получават по-ниско заплащане от мъжете и че гарантирането на равно заплащане за равен труд е от съществено значение, за да бъде

---

17 Евростат, Farmers and the agricultural labour force – statistics (Земеделските стопани и работната сила в селското стопанство – статистически данни).

предприемачеството по-привлекателно и да се предоставят възможности както за създаването на предприятия, така и за воденето на устойчив начин на живот в селските райони;

Щ. като има предвид, че жените в селските райони – било то чрез ръчно произведени конфитюри, кетъринг с продукти директно от фермата или иновативни храни – често играят водеща роля, когато става въпрос за съчетаване на местното наследство с предприемачески дух, като по този начин създават силни и устойчиви предприятия, които снабдяват техните общности с храни и съхраняват местната кулинарна култура за бъдещите поколения;

АА. като има предвид, че благодарение на факта, че ангажира местните заинтересовани страни в разработването и изпълнението на стратегии, вземането на решения и разпределянето на ресурси за развитието на съответните селски райони, програмата LEADER се оказа особено ефективен инструмент, който подкрепя жените лидери и предприемачи в селските райони;

АБ. като има предвид, че подкрепата за участието на жените в цифрово и иновативно предприемачество укрепва икономическото развитие и конкурентоспособността, особено в островните райони и най-отдалечените региони, като спомага за преодоляване на пречките, произтичащи от географската изолация;

АВ. като има предвид, че овластяването на жените в европейското селско стопанство и икономиката на селските райони е от съществено значение не само за постигането на равенство между половете, но и за насърчаване на устойчивото развитие на селските райони в съответствие с цел № 5 на ООН за устойчиво развитие по отношение на равенството между половете;

АГ. като има предвид, че жените в селските райони играят жизненоважна роля за съхраняването и обогатяването на класическото и традиционното облекло;

АД. като има предвид, че понастоящем жените в ЕС получават едва 1 – 2% от финансирането с рисков капитал, което подчертава необходимостта от укрепване на инструментите за финансиране, съобразени с равенството между половете, и от гарантиране на равен достъп до възможности за инвестиции;

АЕ. като има предвид, че наличието на разбити по пол данни и провеждането на консултации със заинтересованите страни са от съществено значение за разработването на политики за предприемачество в селските райони, които ефективно отговарят на специфичните потребности на жените; като има предвид, че за да се справят със специфичните предизвикателства, пред които са изправени жените в селското стопанство, Комисията и

държавите членки трябва да отчитат в по-голяма степен въздействието на селскостопанските политики върху жените;

Овластяване на жените предприемачи

1. подчертава, че жените предприемачи, включително в отдалечените и най-отдалечените региони, са ключова движеща сила за иновациите, сближаването и конкурентоспособността в селските, островните и най-отдалечените региони; призовава да се разшири достъпът до всички видове финансиране, и по-специално до финансиране за иновации, адаптирани програми за подпомагане на малките и средните предприятия (МСП) и възможности в рамките на зелената и цифровата икономика, като се гарантира, че жените предприемачи могат да участват пълноценно в нововъзникващите пазари; призовава за увеличаване на достъпа до частни инвестиции и за насърчаване на възможностите, предлагани от свободния пазар; подчертава, че жените предприемачи трябва да се възползват в пълна степен от стратегическата пътна карта на „компаса за конкурентоспособността“ на ЕС, която има за цел да възстанови динамиката на Европа и да стимулира нейния икономически растеж чрез създаване на благоприятна среда за млади иновативни стартиращи предприятия, насърчаване на водещата роля на промишлеността в сектори с висок растеж въз основа на революционни технологии и насърчаване на разпространението на технологии в рамките на утвърдени дружества и МСП; с оглед на това настоятелно призовава политиките на ЕС да бъдат в по-голяма степен съсредоточени върху прилагането, където това е уместно, на междусекторен и интегриран подход към реалността и предизвикателствата, пред които са изправени най-отдалечените региони; настоява, че всеки човек в Европа следва да има правото и възможността да изгради пълноценен живот в родния си регион, тоест да може да упражни правото си да остане там;

2. подчертава, че равенството между половете е от основно значение за изпълнението на програмата на ЕС за икономическа конкурентоспособност и просперитет, тъй като пълноценното и равноправно участие на жените на пазара на труда, предприемаческия пазар и системата за иновации повишава производителността и насърчава приобщаващия и устойчив растеж, което като цяло укрепва конкурентоспособността на ЕС в световен мащаб; подчертава, че липсата на достъпни и финансово приемливи услуги за полагане на грижи за деца продължава да бъде една от основните пречки пред пълноценното участие на жените в предприемачеството и заетостта в селските, отдалечените и островните райони; призовава държавите членки да дадат приоритет на инвестициите в образованието и грижите в ранна детска възраст в програмите, финансирани от Европейския социален фонд плюс (ЕСФ +) и Европейския фонд за регионално развитие (ЕФРР);

настоятелно призовава Комисията и държавите членки да засилят механизмите за подкрепа на предприемачеството сред жените в селските райони, по-специално чрез улесняване на достъпа до кредити, иновации и подходящи финансови инструменти, като по този начин се насърчава икономическата автономност на жените и диверсификацията на селскостопанските дейности;

3. призовава за разработването на програми, които да гарантират, че жените имат достъп до образование в области като цифровизацията, финансите и бизнес администрацията, включително чрез пазарно ориентирани инициативи и партньорства в частния сектор; призовава също така за насърчаване на предприемачеството и иновациите чрез структурирани мрежи за наставничество и платформи за партньорско обучение, особено в области като цифровизацията, финансите и администрацията; подчертава също така значението на инициативите за повишаване на осведомеността, за да се популяризират наличието и ползите от тези мрежи и платформи сред жените земеделски стопани, като по този начин се насърчи по-голямото им участие и овластяването им; подчертава потенциалната стойност на ориентирана към резултатите подкрепа от ЕС за създаването на ръководени на местно равнище инициативи, като например, но не само, бизнес мрежи, които укрепват предприемачеството сред жените и ангажираността на общностите в селските райони, като същевременно насърчават сътрудничеството в частния сектор за всички жители на селските райони, в т.ч. жените; отбелязва, че управлението на предприятие може да създаде работни места и доходи и по този начин да донесе добавена стойност за предприятията и за обществото като цяло; отбелязва успеха на проектите, които насърчават наставничеството и партньорското обучение сред жените предприемачи; призовава Комисията да надгражда и да се учи от такива успешни инициативи при разработването и разширяването на структурирани програми за наставничество и партньорско обучение в целия ЕС, за да се гарантира, че жените предприемачи могат да се възползват в пълна степен от споделянето на знания и от структурите за подкрепа; подчертава, че е важно да се действа на ранен етап в образованието, за да се преодолеят свързаните с пола стереотипи, които все още ограничават достъпа на жените до определени икономически сектори и ръководни длъжности, да се гарантират равни възможности и да се засили приносът на жените за икономическата и социалната динамика на селските и островните райони и планинските и най-отдалечените региони;

4. подчертава значението на равнопоставеното подпомагане за предприемачеството сред жените със специална подкрепа и ресурси, независимо дали в областта на НТИИМ, ИКТ, социалната икономика, транспортните услуги, занаятите и предприятията, свързани с полагането на грижи, и други;

подчертава значението на подкрепата в селски райони за млади жени, които навлизат в традиционно доминирани от мъже професионални области, като се признае техният нарастващ успех и ориентацията на все повече предприятия към таланти и иновации от страна на жените и същевременно се насърчава приобщаваща и подкрепяща култура на работното място; призовава Комисията и държавите членки да насърчават програми за наставничество и обучение за жени предприемачи, с особен акцент върху майките, които се завръщат на пазара на труда след отпуск по майчинство или родителски отпуск, както и родителите на малки деца в селските райони, така че да се позволи участието им в тези програми, като същевременно се изпълняват отговорностите за полагане на грижи, с цел да се намали непропорционалната тежест, пред която са изправени жените;

5. насърчава Комисията и държавите членки да разработят програми в подкрепа на ръководените от жени предприятия, например обучение по предприемачество и управление, местни бизнес мрежи и секторен обмен на знания в ключови отрасли, като се обърне специално внимание на селските и островните райони и най-отдалечените региони; призовава за засилено обучение относно правилата на единния пазар на ЕС, използването на онлайн платформи за електронна търговия и участието в международни търговски панаири; подчертава, че подобряването на достъпа на жените предприемачи до пазарите за износ ще повиши конкурентоспособността, устойчивостта и добавената стойност на икономиките в селските райони; отбелязва, че чрез разширяване на достъпа до финансово приемливи интернет услуги, предоставяне на адаптирани програми за обучение, които наблягат на силните страни на жените, и стимулиране на политики, които насърчават равното участие, жените в селските райони са все по-склонни да преодоляват пречките и да поемат активни, водещи роли в цифровата икономика;

6. насърчава създаването на мрежи на женските кооперативи и сдружения в хранително-вкусовата промишленост, като се стимулират устойчиви и кръгови бизнес модели с местна добавена стойност, със специален акцент върху биологичното земеделие, ръчната преработка и директните продажби;

7. приветства ангажимента на Комисията за създаване на платформа „Жените в селското стопанство“ като форум за дискусии и обмен на добри практики за засилване на участието и насърчаване на равните възможности в хранително-вкусовия сектор; призовава Комисията да представи на Парламента годишен доклад относно дейностите и резултатите от платформата; призовава освен това Комисията да гарантира, че работата на тази платформа надлежно се взема предвид при изготвянето и разработването на бъдещите политически

инициативи в областта на селското стопанство и развитието на селските райони;

8. настоятелно призовава държавите членки да насърчават и изтъкват успешните примери, представящи жени предприемачи в селските и най-отдалечените региони, чрез кампании за повишаване на осведомеността, включително в традиционните и социалните медии, за да се повиши видимостта, доверието и ангажираността на общността; отбелязва в този контекст, че е важно да се развива финансовата грамотност, и по-специално за жените, тъй като съществува неравнопоставеност между половете по отношение на финансовите познания: в проучване на финансовите познания, проведено от Европейската комисия, мъжете са получили средно 18 процентни пункта повече от жените в ЕС[18]; призовава за мерки, насочени към това жените да бъдат насърчавани да използват местни подходи и подходи „отдолу нагоре“ в своите общности, както и към подкрепата, наред с други инициативи, на мрежи за насърчаване на участието на жените; призовава за целенасочени кампании за представяне на съвременния образ на жените в селското стопанство, така че да се привлекат млади жени за предприемачески дейности в селскостопанския сектор;

9. призовава Комисията, държавите членки и Европейския институт за равенство между половете (EIGE), в сътрудничество със социалните партньори, да продължат да анализират основните пречки пред заетостта и предприемачеството на жените, включително в отдалечените, най-отдалечените и островните региони, и да предложат вдъхновяващи действия за преодоляване на тези пречки пред растежа и просперитета; призовава Комисията и държавите членки да подкрепят ръководените от жени предприятия, като предоставят правни и технически консултации, чрез обмен на най-добри практики и помощ за жените предприемачи, така че те да преодолеят изолацията в селските райони и да укрепят своята конкурентоспособност, както и да се увеличи делът на жените предприемачи и самостоятелно заетите жени в селските райони в рамките на ЕС;

10. призовава държавите членки да надграждат върху анализите и констатациите на EIGE относно предприемачеството и самостоятелната заетост сред жените във всички държави членки, като гарантират добро качество, събиране на съпоставими данни и съгласувани показатели за достъп до финансиране, процент на оцеляване на предприятията, растеж, секторно представителство и иновации, да публикуват сравнителни годишни показатели на равнището на ЕС и на

---

18 Европейска комисия, „Наблюдение на равнището на финансова грамотност в ЕС“, Експресно проучване на Евробарометър № 525, 2023 г.

национално равнище за наблюдение на напредъка, да идентифицират изоставащите региони (включително островните, отдалечените, най-отдалечените и селските райони) и да насърчават прозрачността, да идентифицират и разширят добрите практики и успехите на предприятията, документирани от EIGE — като например мрежи за наставничество, приобщаващи инвестиционни програми, бизнес центрове за жени и партньорски мрежи — и да ги разпространяват в селски контекст, да предлагат целенасочени финансови инструменти, гаранционни схеми и инициативи за изграждане на капацитет въз основа на установени от EIGE пречки (например мрежови дефицити, предубеждения при решенията за финансиране, липса на ролеви модели), за да се преодолее разликата в изпълнението, и да предоставят техническа подкрепа и изграждане на капацитет на националните и регионалните органи за интегриране на принципа на равенство между половете в програмите за предприемачество, като се гарантира съответствие с методологията на EIGE, най-добрите практики и рамката на индекса за равенство между половете; призовава Комисията и държавите членки да събират разбити по полов признак данни, за да гарантират извършването на цялостен преглед на социално-икономическото положение на жените в селските райони, както и да вземат предвид свързаното с пола измерение при разработването, прилагането и оценката на политиките и програмите за развитие на селските райони; подчертава, че оценките на въздействието са важни при разработването на такива предложения, за да се подпомогне постигането на целите да се интегрира принципът на равенство между половете в селските райони; ; настоятелно призовава за включване на разбити по полов признак данни в оценките на програмите на ЕС, за да се гарантира, че публичните инвестиции ефективно подкрепят предприемачеството сред жените и допринасят за преодоляване на неравнопоставеността между половете по отношение на достъпа до финансиране и икономически възможности;

11. подкрепя стратегията на Комисията за съюза на спестяванията и инвестициите и създаването и разширяването на приобщаващи финансови инструменти, включително етикетирана инвестиционна спестовна сметка на ЕС за увеличаване и улесняване на достъпа до финансиране за ръководени от жени дружества от ЕС, и отбелязва, че стратегията следва да включва интегриране на принципа на равенство между половете; за тази цел приветства стартирането на „Finance Europe“ — знак за дългосрочни инвестиционни и спестовни продукти на ЕС, които инвестират 70 % от своите активи в европейски дружества;

12. призовава Комисията да създаде „фонд за жени основателки“, който да предоставя целенасочена финансова подкрепа и инвестиционни възможности за ръководени от жени предприятия; подчертава, че подобен фонд би разширил

капацитета на ЕИФ за подкрепа на фондовете за дялово участие и рисков капитал, като същевременно би допринесъл за преодоляване на разликата във финансирането между половете и за постигане на конкурентоспособност в целия ЕС; призовава за мерки, в съответствие с Директивата относно жените в управителните съвети[19], за преодоляване на предубежденията по отношение на пола при достъпа до финансиране, включително европейска мрежа от инвеститори, осъзнаваща важната необходимост от баланс между половете, и специални инструменти и цели (напр. микрофинансиране, гаранции и собствен капитал), съобразени с ръководените от жени МСП в селските райони;

13. подчертава, че жените предприемачи в селските райони имат властта да превърнат местните идеи в трансгранични примери за успех в рамките на ЕС; приветства напредъка на съвременните цифрови инструменти и свободата на движение и търговия в рамките на ЕС, които улесняват ръководените от жени предприятия в селските райони, като им позволяват да се свързват с нови пазари, да си сътрудничат през границите и да споделят свои автентични продукти и услуги, произведени на местно равнище, с клиенти в цяла Европа; отбелязва, че макар някои местни инициативи да имат неизползван потенциал за континентален обхват, някои държави членки нямат географска възможност да участват в подобна трансгранична икономическа дейност;

14. признава нарастващата динамика и солидния ангажимент за инвестиции в цифрова инфраструктура, развитие на умения и приобщаващи рамки на политиката в областта на цифровите технологии, като по този начин се създават вълнуващи възможности за овластяване на жените в селските райони и се гарантира, че те се възползват в пълна степен от цифровия преход; подчертава колко важни са целенасочените инвестиции в цифрова инфраструктура, възможности за повишаване на квалификацията и преквалификация, развитие на умения и приобщаващи рамки на политиката в областта на цифровите технологии, и призовава за такива инвестиции, за да се гарантира, че жените в селските райони, и особено в островните райони и най-отдалечените региони, могат да участват пълноценно в цифровия преход; призовава Комисията да намали административната тежест; подчертава, че равенството между половете е от съществено значение за успешния цифров преход, тъй като пълноценното участие на жените в цифровите сектори

---

19 Директива (ЕС) 2022/2381 на Европейския парламент и на Съвета от 23 ноември 2022 година за подобряване на баланса между половете сред директорите на дружества, регистрирани на фондовата борса, и за свързаните с това мерки (ОВ L 315, 7.12.2022 г., стр. 44, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2022/2381/oj).

повишава иновациите и икономическата устойчивост; призовава Комисията да гарантира, че равенството между половете е интегрирано в целите на всички политики и програми за умения в областта на цифровите технологии, за да се гарантира, че жените се възползват в еднаква степен от възможностите в развиващата се цифрова икономика;

15. призовава държавите членки да гарантират, че националните образователни системи, включително професионалното и висшето образование и системите, обслужващи селските и отдалечените райони, предоставят стабилен достъп до цифрови умения и образование в областта на НТИМ по начини, които овластяват както момичетата, така и момчетата да реализират пълния си потенциал; подчертава необходимостта от насърчаване на предприемаческия избор на кариера — по нестереотипен начин — и от включване на равенството между половете и финансирането на образованието в училищните програми; подчертава значението на програмите за наставничество, женските ролеви модели и партньорствата между училищата, университетите, предприятията и организациите на гражданското общество, за да се вдъхновят момичетата да се стремят към кариера в областта на НТИМ; призовава за включването на цели за равенство между половете в плана за действие в областта на цифровото образование и за целенасочено финансиране от ЕС и национално финансиране в подкрепа на жените и момичетата в нововъзникващи цифрови области като ИИ, науката за данните и чистите технологии;

16. призовава за целенасочени мерки за подобряване на достъпа на жените до възможности за повишаване на квалификацията и преквалификация, както и до информация относно обучения по предприемачество, финансирани от ЕС програми и схеми за финансиране на предприятия в селските и островните райони и най-отдалечените региони;

17. призовава за това програмите за насърчаване на иновациите в селските райони да включват изрично мерки за достигане до жените като целева група, например чрез информационни услуги с нисък праг, насочени към жените семинари за иновации и активни контакти с жени, управляващи земеделски стопанства;

18. насърчава държавите членки да признаят и подкрепят традиционните умения на жените в селските райони, като например производството на облекло и тъкането на кошници, като жизненоважни културни активи, които съхраняват наследството и създават икономически възможности, особено като предвид ключовите роли на жените в агротуризма, занаятчийската промишленост, занаятчийското производство на храни, директния маркетинг и регионалните вериги за създаване на стойност; призовава за инвестиции в програми за професионално обучение, пригодени за жени и момичета в

селските райони, които да им позволят да генерират устойчиви доходи и да поддържат семейния поминък; подчертава освен това как жените могат да спомогнат за преодоляване на цифровото разделение и да отключат огромния си потенциал като новатори, предприемачи и общностни лидери, проправяйки пътя за по-приобщаващи, жизнени и устойчиви общества;

19. подчертава, че когато с рисков капитал се подкрепя ръководено от жени предприятие в селските райони с цел да се гарантира пълното приобщаване и овластяване на жените в цялото им многообразие, по този начин се изпраща солиден сигнал за доверие, като повишава самочувствието на предприемача и му дава по-голяма видимост в бизнес екосистемата; отбелязва също така потенциала на „бизнес ангелите“, които могат да се намесят още по-рано чрез предлагане на начално финансиране, за да помогнат на предприемачите да стартират дейността си; отбелязва, че бизнес ангелите са готови да подпомогнат нови или все още неразгърнати идеи, особено ако преценят, че във визията им има потенциал и че изпълнителят на проекта е наистина ангажиран с него; подчертава, че този вид подкрепа е от съществено значение в селските райони, където предприятията може да не отговарят на традиционните критерии за финансиране; припомня, че мащабният рисков капитал е насочен към градовете, тъй като инвеститорите в рисков капитал често са базирани именно там, докато бизнес ангелите често са по-ангажирани на местно равнище, с личен интерес към подкрепата на селските общности и овластяването на жените като сила за местно икономическо обновяване;

20. призовава за целенасочени мерки, в т.ч. гъвкави възможности, за подобряване на достъпа на жените до земя, финансиране, образование и обучение, особено за амбициозните жени земеделски стопани и собственици на предприятия; подчертава необходимостта от преодоляване на структурните и институционалните пречки, като например трудностите при получаването на правен статут в рамките на земеделските предприятия, данъчните и социалните правила, които са в ущърб на жените, когато земеделските стопанства се управляват от семейство, и административните пречки пред собствеността върху стопанствата, които поставят жените в неблагоприятно положение; подчертава, че жените, които желаят да упражняват предприемаческа дейност, следва да бъдат насърчавани да предприемат тази стъпка, тъй като управлението на дадено предприятие може да създаде работни места и доходи и по този начин да донесе добавена стойност за обществото; призовава селскостопанските кооперации и организациите на производителите, финансирани по линия на ОСП, последователно да въведат показатели за представителство на половете в своите управителни органи, като гарантират равен достъп на жените до структурите за вземане на решения; подчертава, че подобно участие ще повиши

конкурентоспособността на предприятията в селските райони чрез оползотворяване на иновативния потенциал на жените и управленските им умения;

21. подчертава, че жените в несигурно положение, като например работничките мигранти, и по-конкретно селскостопанските работнички мигранти, жените с увреждания или в дългогодишна безработица и по-възрастните жени, следва да бъдат специално насочвани към програми в подкрепа на достъпа на жените до предприемачество и самостоятелна заетост в селските райони;

22. призовава Комисията и държавите членки да насърчават предприемачеството сред жените, например чрез специфични мрежи за наследяване на предприятия и наставничество, и да разработят програми за финансиране или мерки за подкрепа, включително насоки за обслужване на едно гише, по такъв начин, че по-малките предприятия и заинтересованите страни да имат право на достъп до тях, а административната тежест да бъде пропорционална на размера на предприятието, като се има предвид, че предприятията и земеделските стопанства на жените обикновено са по-малки от тези на мъжете; призовава Комисията и държавите членки да гарантират, че физическите лица и по-малките организации също могат да получат общ поглед върху възможностите за финансиране и да кандидатстват за тях, като за тази цел им се оказва помощ; призовава Комисията да предложи в подкрепа на младите жени земеделски стопани и предприемачи от хранително-вкусовата промишленост конкретни мерки, включително финансови стимули и инициативи за преодоляване на пречките пред достъпа до земя и наследяването на земеделски стопанства; подчертава, че приемствеността между поколенията е от ключово значение за поддържане и развиване на селскостопанската дейност, която обезпечава както продоволствената сигурност, така и жизнеността на селските общности; призовава по-специално Комисията да предложи конкретни мерки, насочени към младите жени земеделски стопани в рамките на ОСП;

23. насърчава държавите членки и регионалните и местните органи да използват структурните и инвестиционните фондове на ЕС за целево подпомагане и насърчаване на жените предприемачи и самостоятелно заетите жени; подчертава, че са необходими кампании за повишаване на осведомеността и информиране относно настоящите и бъдещите възможности за финансиране от ЕС за жените предприемачи в селските райони;

24. призовава за създаване на ускорена процедура за достъп до финансиране и обществени поръчки за микро- и малките предприятия, ръководени от жени в селските райони; подчертава, че този механизъм следва да включва намаляване на административната тежест и опростяване на процедурите, както и въвеждането на авансови плащания за стартиращи

предприятия, за да се даде възможност за започване на стопанска дейност; подчертава важната роля на микрокредитите за подобряване на финансовото приобщаване на жените чрез максимално използване на пазарните и социалните възможности за достъп до финансовите пазари; приветства публичните и частните фондове, които прилагат политики за равенство между половете, многообразие и приобщаване; приветства инициативите, при които частни инвеститори се ангажират да измерват и проследяват представителството на половете и да докладват ежегодно и публично своите констатации;

25. призовава Комисията да задели подходящо финансиране за съответните програми за подкрепа на ръководените от жени предприятия в селските и отдалечените райони, по-специално в иновативните сектори и туристическия сектор, чрез подходящи мерки в рамките на съответните програми, когато това е възможно; призовава Комисията и държавите членки да разгледат въпроса за непропорционалното и недостатъчно представителство на хората с увреждания, особено жените, на пазара на труда, като въведат конкретни мерки, в т.ч. подходящи стимули и мерки за подкрепа за работодателите и дружествата, които наемат хора с увреждания, отчитайки капацитета на микропредприятията и малките предприятия; подчертава необходимостта от насърчаване на заетостта на жените с увреждания, както в рамките на МСП, така и чрез самостоятелна заетост, посредством целенасочени стимули, както и чрез цели на работното място за хората с увреждания и възможности за обучение, съобразени с нуждите на тези хора;

26. призовава Комисията и държавите членки да гарантират, че предприемачеството сред жените в селските и островните райони и най-отдалечените региони получава подходяща подкрепа в многогодишната финансова рамка (МФР) за периода след 2027 г., включително чрез финансиране чрез съответните програми като ОСП, в т.ч. POSEI, „Хоризонт Европа“, програмата LEADER и „Цифрова Европа“; подчертава значението на улесняването на достъпа до финансиране от ЕС за ръководени от жени предприятия в селските райони, кооперативи и проекти в рамките на общността; освен това призовава за интегриране на принципа на равенство между половете във всички области на политиката всички бюджети, тъй като това би позволило на политиките на ЕС действително да служат на всички жени, особено на жените предприемачи; отново подчертава необходимостта от всеобхватна стратегия на ЕС за предприемачеството сред жените в селските и островните райони и най-отдалечените региони и призовава за изрично разпределяне на специални финансови ресурси и механизми за финансиране за тази стратегия; в допълнение призовава Комисията да запази или увеличи заделяните средства от бюджета, предназначени за програмата LEADER; призовава Комисията и държавите членки да засилят програмата LEADER,

като намалят административната тежест за местните органи, опростят достъпа и насърчат ангажираността на местно равнище с водените от общностите проекти за развитие, а също и като стимулират участието на жените в местни групи за действие;

27. изразява съжаление, че жените предприемачи в селските райони не разполагат с достатъчен достъп до грижи за деца и до услуги за полагане на грижи; насърчава инвестициите в инфраструктура за полагане на грижи и насърчаването на благоприятни политики за семействата в цялото им многообразие, за да се подкрепи равновесието между професионалния и личния живот на жените предприемачи; насърчава държавите членки и регионите да разработят специфични политики за най-отдалечените региони в съответствие с член 349 от ДФЕС, като вземат предвид изолацията, застаряването на населението и недостига на услуги и като гарантират мерки, адаптирани към реалността на жените в тези територии;

28. отбелязва значението на опростяването за конкурентоспособността; призовава Комисията и държавите членки да опростят административните изисквания и изискванията за докладване, в т.ч. чрез насоки за обслужване на едно гише, така че малките предприятия, кооперации и общностни инициативи, ръководени от жени, да имат достъп до финансиране без непропорционална тежест, както и да гарантират целенасочен достъп до финансова подкрепа чрез програми на ЕС за насърчаване на предприемачеството сред жените, включително специфични мрежи за наследяване на предприятия и наставничество;

Интегриране на принципа на равенство между половете

29. призовава държавите членки да гарантират всеобхватно, съобразено с възрастта образование, което включва цифрови умения и съответните предмети, в т.ч. в селските и отдалечените райони, и да предоставят стабилен достъп до цифрови умения и образование в областта на НТИИМ по чувствителен към аспектите на пола начин, който оборва стереотипите и позволява на момичетата да реализират пълния си потенциал; призовава Комисията да гарантира всеобхватно и съобразено с възрастта образование за момчетата и момичетата по отношение на сексуалността и взаимоотношенията, което оборва свързаните с пола стереотипи и предоставя възпитание относно съгласието и правата, за да се осигури приобщаващо образование, основано на взаимно уважение и недискриминация, като същевременно се насърчава пълното овластяване на младите жени да участват при равни условия в обществото и на пазара на труда, тъй като икономическото овластяване е от ключово значение за насърчаването на по-конкурентоспособна и устойчива икономика;

30. призовава Комисията и държавите членки да гарантират системното събиране, анализ и разпространение на надеждни, актуални статистически данни, разбити по пол, възраст, територия и сектор, като основа за базирани на факти публични политики, в тясно сътрудничество с Евростат, националните статистически институти и регионалните обсерватории; признава, че оценките на въздействието са важни за разработването на такива предложения за подпомагане на постигането на целите за интегриране на принципа на равенство между половете в селските райони;

31. подчертава преобразуващия потенциал на ИИ, онлайн платформите и инструментите за дистанционна работа за улесняване на икономическото участие на жените в селските райони;

32. настоятелно призовава държавите членки да предоставят съобразени с аспектите на социалния пол обучение, услуги за спешна помощ и инфраструктура за смекчаване на въздействието на кризите върху селските, отдалечените и най-отдалечените общности;

33. призовава Комисията да гарантира, че комплектите за менструална хигиена системно се включват във всички нейни спешни кризисни интервенции;

34. припомня, че в своя специален доклад 10/21 относно интегрирането на принципа на равенство между половете в бюджета на ЕС Европейската сметна палата установи, че Комисията не е приложила адекватно интегрирането на принципа на равенство между половете и не е използвала в достатъчна степен разбити по полов признак данни и показатели; подчертава по-специално, че Европейската сметна палата изразява съжаление от системата за директни плащания в рамките на ОСП, която „не дава възможност за положителни действия по отношение на жените“; изтъква, че според Европейската сметна палата е „налице ясна нужда от свързан с аспектите на пола анализ на подпомагането на доходите, изплащано на земеделските стопани чрез преки плащания, включително разпределението на доходите и връзката му със собствеността върху земята, допустимата за подпомагане земя и получателите на плащания“; отбелязва, че тъй като стопанствата, управлявани от жени, обикновено са по-малки от тези, управлявани от мъже, системата за директни плащания на площ неизбежно поставя жените земеделски стопани в неблагоприятно положение; изразява дълбока загриженост, че в това отношение почти не са направени подобрения нито в настоящата ОСП, нито в проекта, публикуван на 16 юли 2025 г.;

35. призовава Комисията и държавите членки да насърчават кампании за повишаване на осведомеността и програми за

изграждане на капацитет относно социалните и трудовите права на жените, особено в селските и отдалечените райони, като например правото на социална закрила, на майчинство, на здраве и безопасност на работното място, с оглед засилване на тяхното пълноценно и информирано участие в икономическия и социалния живот;

Традиционна култура и занаяти

36. приветства общностите, които опазват местното наследство и традиции, насърчават и приемат инициативи за укрепване на местни земеделски стопанства, управлявани от жени, и опазват и популяризират традиционните занаятчийски произведения, често разработвани и поддържани от местни женски сдружения като женски организации в селските райони, културни групи, паметници и музеи; признава, че тези дейности имат съществен принос за икономическата диверсификация, опазването на културното и нематериалното наследство, укрепването на устойчивия туризъм и насърчаването на културното признание в рамките на местната общност, което често е незабелязано и подценявано измерение на икономиките в селските райони; подчертава освен това, че активното участие на жените в тези практики засилва социалното сближаване, териториалната идентичност и привлекателността на селските райони;

37. подчертава ролята на организираните сдружения на жени земеделски стопани и жени в селските райони като гръбнак на предприемаческото, социалното и културното развитие в селските райони; призовава тези организации да бъдат структурно укрепени и да участват в прилагането на мерки за равенство между половете, по-специално при предоставянето на обучение и програми за наставничество, здравеопазване и консултации за стартиращи предприятия;

38. подчертава огромния потенциал на традиционните занаяти и местните кръгови икономики, особено за жените в несигурно положение като по-възрастните жени, жените с увреждания, жените мигранти и жените, живеещи в бедност; призовава Комисията и държавите членки да подкрепят предприемачеството, което е основано на приемствеността на поколенията и е мултикултурно, както и основаните на занаяти вериги за създаване на стойност чрез дейности за обучение, финансиране и видимост;

39. подчертава, че много от предприятията, ръководени от жени в селските райони, са малки и често се базират на множество дейности и на многофункционалността на селското стопанство, например съчетаването му с туризъм, занаяти или социални услуги; призовава за програми за подкрепа, които изрично вземат предвид тези комбинации;

40. подчертава, че чрез участието си в изработването на традиционни облекла, бродерии и тъкане и чрез знанията си за местните материали и модели, предавани от поколение на поколение, жените поддържат културното наследство, като същевременно добавят собствено творчество и иновации; признава, че приносът на жените не само опазва традиционните техники, но и вдъхновява новите поколения да ценят автентичността, качеството и идентичността на жените в цялото им многообразие;

41. насърчава популяризирането на програми за учене през целия живот, насочени към жените в селските райони и осигуряващи непрекъснати възможности за опресняване на знанията и придобиване на нови умения; подчертава значението на официалното признаване на минало обучение, за да се оцени опитът, придобит извън контекста на формалното образование, и да се улесни интеграцията или реинтеграцията на пазара на труда; препоръчва също така прилагането на специфични инициативи за цифрово приобщаване на възрастните жени в селските и отдалечените райони и най-отдалечените региони, насочени към намаляване на поколенческото и териториалното цифрово разделение, като същевременно се укрепват тяхната автономност, социално участие и пълно приобщаване в цифровия преход;

42. отбелязва, че усилията на местно равнище не само поддържат традиционните селскостопански методи и занаяти, но също така служат като живо изражение на културното наследство, като често отдават почит на постиженията на жените и момичетата за общността и човечеството като цяло;

43. подчертава значението на насърчаването на възможностите за учене през целия живот в селските райони, за да се насърчи положителен стандарт на психично здраве сред възрастните жени в селските райони;

44. призовава за по-видими примери, които показват талантите и отдадеността на жените занаятчии и земеделски стопани, тъй като тези общности създават уникални атракции, които привличат туристи, като по този начин създават устойчиви икономически възможности и осезаеми примери за селскостопанско и културно наследство;

45. призовава за по-голяма подкрепа за поддържането на вековни занаятчийски традиции, като например тъкане, бродерия, керамика, занаятчийско производство на храни и преработка на храни в стопанствата, както и местни вериги за създаване на стойност и агротуризъм, благоприятствани от множество ръководени от жени сдружения в селските райони; признава важната роля на организациите на жените в селските райони за опазването на културното наследство и насърчаването на

социалното сближаване, като отбелязва успеха на ирландски примери като Ирландската асоциация на жените в селските райони и местните женски центрове за насърчаване на уменията, ангажираността на общността и икономическите възможности за жените в селските райони; призовава Комисията да подкрепя и признава такива инициативи в целия ЕС като средство за укрепване на икономиките в селските райони, поддържане на традиционните занаяти и овластяване на жените в селските райони;

46. подкрепя създаването на специална тематична подпрограма за жените в селските райони в рамките на стратегическите планове по ОСП, финансирани от Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони, която да насърчава заетостта и предприемачеството сред жените чрез възможности, свързани със селския туризъм, развитието на „цифрови села“ и насърчаването на устойчивото селско стопанство, чрез подобряване на достъпа на жените земеделски стопани до земя, кредити, финансови инструменти, развитие на умения и професионални резултати чрез програми за обучение и консултантски услуги, както и засилване на участието на жените в местните групи за действие и териториалните партньорства, разработени в рамките на програмата LEADER;

47. призовава за интегриране на текстилната и занаятчийската промишленост на жените в селските райони в плановете за икономическо развитие на държавите членки и регионите, като подчертава ролята на партньорствата в частния сектор за разширяване на достъпа до пазара;

48. призовава Комисията да повиши осведомеността в островните и отдалечените райони и най-отдалечените региони относно наличните на равнището на ЕС финансови и други инструменти за насърчаване на предприемачеството, като насърчава жените в тези райони да участват в предприемачески проекти и поощрява възможностите за самостоятелна заетост;

49. насърчава популяризирането на доброволното етикетиране за дребните производители в периферните островни региони, за да се открояят продуктите, които в значителна степен са били произведени, преработени или пуснати на пазара от жени; предлага разработването на тези етикети, по-специално в контекста на инициативите за преработка в общността, за да се укрепят предприятията на жените по отношение на създаването на стойност и предлагането на пазара на местно равнище; препоръчва тези етикети да бъдат свързани със съществуващите регионални марки и инициативи, за да се улесни прилагането и приемането;

Селско стопанство, рибарство и агрохранителна верига на доставки

50. отбелязва устойчивостта на жените в селското стопанство и рибарството и техния съпътстващ принос за изхранването на нашето общество, растежа на местните икономики и изграждането на силни общности в целия ЕС, и по-специално в селските и островните райони и в най-отдалечените региони;

51. подчертава необходимостта от последователно насърчаване на видимостта, признаването и оценяването на приноса на жените към земеделието и развитието на селското стопанство, включително в семейните стопанства; призовава държавите членки да премахнат практическите пречки пред собствеността и наследяването на земя от жените, за да се гарантира равен достъп на жените до земя, кредити, фондове на ОСП, фондове на политиката на сближаване, консултантски услуги, подкрепа за иновациите и наследствени права; подчертава, че ОСП трябва да бъде по-тясно съгласувана с принципите на интегриране на измерението на социалния пол и на равенството между половете; подчертава, че е важно да се гарантира, че с мерките за подкрепа по линия на ОСП се предоставя целенасочена, съобразена с равенството между половете подкрепа за жените земеделски стопани, включително консултантски услуги за селското стопанство и насоки относно здравословните и безопасни условия на труд, отпуска по майчинство и за полагане на грижи, психичното здраве и достъпа до здравни услуги; приканва представителните организации да насърчават и изтъкват участието на жените представители и говорители, които точно отразяват присъствието на жените в селското стопанство и селските райони; призовава да се вземе предвид селскостопанската работа на жените, особено работата им, когато помагат на своите съпрузи и партньори, за да се гарантира по-голямо признаване на работата и правата на жените; подчертава, че въпреки че много жени работят в продължение на години, този ценен опит не води до заемането на ръководни или ключови роли при вземането на решения;

52. подчертава, че ръководните длъжности в земеделските стопанства продължават да се заемат предимно от мъже, което подчертава изразено недостатъчното представителство на жените на ръководни длъжности в селскостопанския сектор; счита, че това положение подчертава спешната необходимост от публични политики и специфични инструменти, които да насърчават достъпа на жените до ръководни длъжности и длъжности, свързани с вземането на решения, като се гарантират равни възможности, признаване на уменията на жените и насърчаване на приемствеността между поколенията; подчертава, че жените в селските райони, включително жените с увреждания, играят ключова роля за поддържането на местните общности както чрез икономически, така и чрез социални дейности, но въпреки това продължават да бъдат недостатъчно представени в структурите за вземане на решения; препоръчва програмите за подпомагане на селското стопанство и развитието

на селските райони да включват ясни цели за балансирано участие на мъжете и жените на ръководни длъжности в земеделските стопанства и в организациите от първичния сектор;

53. посочва, че много партньори, които работят в стопанствата, не са адекватно защитени в случай на развод, раздяла или смърт на техния партньор; призовава Комисията и държавите членки да работят с групите по интереси в селското стопанство за разработване на модели, които отчитат в по-голяма степен социалната сигурност, съвместното предприемачество и правата на наследяване;

54. призовава държавите членки да събират разбити по пол данни относно собствеността върху земята, лидерството в селското стопанство и неформалния принос на жените, за да се овластят жените и да се работи за информирани политически решения, които отразяват силата и таланта на жените; приветства плана на Комисията да създаде обсерватория на ЕС за земеделските земи; приветства предложението на члена на Комисията Хансен в неговата „Визия за селското стопанство и храните“ за създаване на Европейска обсерватория за земята и подчертава необходимостта тази обсерватория да събира разбити по пол данни; призовава Комисията да направи оценка на пропуските в политиката, които действат като пречки за жените що се отнася до придобиването или наследяването на земя, и да издаде политически препоръки за тяхното преодоляване; призовава Комисията да предложи по-специално конкретни мерки, насочени към младите жени земеделски стопани в рамките на ОСП;

55. призовава Комисията да предложи конкретни мерки в подкрепа на младите жени земеделски стопани и предприемачи от хранително-вкусовата промишленост, включително финансови стимули и инициативи за преодоляване на структурните и културните пречки пред достъпа до земя и наследяване на земеделски стопанства; подчертава, че приемствеността между поколенията е от ключово значение за поддържане и развиване на селскостопанската дейност, която обезпечава както продоволствената сигурност, така и жизнеността на селските общности; призовава за увеличаване на дела от бюджета на ОСП, определен за мерки, които предоставят специфично подпомагане за жените земеделски стопани, с цел да се насърчи равенството между половете в селските райони и да се подобри социално-икономическото приобщаване на жените в селското стопанство; призовава Комисията по-специално да предложи конкретни мерки, насочени към младите жени земеделски стопани в рамките на ОСП, тъй като към момента е невъзможно да се даде приоритет на жените в рамките на Схемата за млади земеделски стопани на Европейския фонд за гарантиране на земеделието;

56. застъпва се за включването на мерки за младите жени земеделски стопани в бъдещият бюджет на ОСП, по-специално в най-отдалечените региони, които да улесняват достъпа до кредитиране, земя и иновации, за да се гарантира приемственост между поколенията в районите, които са особено уязвими към изоставянето на земеделски земи;

57. призовава държавите членки, както и регионалните и местните органи на управление, специално да информират, обучават и подкрепят жените в селските райони, така че те да участват на местата на вземане на решения и обсъждане в своите райони, като например в общинските, училищните, кооперативните и синдикалните съвети;

58. настоятелно призовава за съобразени с равенството между половете критерии за подбор и специални мерки по двата стълба на ОСП в подкрепа на жените земеделски стопани и ръководените от жени предприятия в селските райони, с обособени информационни и консултантски услуги;

59. призовава Комисията, държавите членки и регионалните и местните органи да гарантират по-голямо социално и икономическо приобщаване в селските райони, като гарантират равни възможности и активно участие на жените и най-уязвимите групи; подчертава значението на фондовете на ЕС и призовава държавите членки да гарантират, че те се използват за развитието на издръжливи, устойчиви и добре свързани територии, способни да гарантират всеобщ достъп до безопасни, достъпни и висококачествени обществени и частни стоки и услуги, включително образование, здравеопазване, мобилност, цифрова инфраструктура и социални услуги, с цел укрепване на местното икономическо развитие и регионалното сближаване, привлекателността на селските райони и техния принос за благосъстоянието на обществото като цяло;

60. подчертава, че добрата свързаност в селските райони е от съществено значение не само за икономическото развитие, но и за безопасността и здравето, като отбелязва, че надеждните комуникационни мрежи могат да играят роля в ситуации на основано на пола насилие, да гарантират навременен достъп до медицински грижи при извънредни ситуации и да повишат цялостната безопасност и благосъстояние; призовава държавите членки да дадат приоритет на инвестициите в цифрова и транспортна свързаност като част от усилията за създаване на приобщаващи и сигурни селски общности;

61. отново потвърждава необходимостта от повишаване на привлекателността, особено за жените, на професиите, свързани със селското стопанство, животновъдството, рибарството, морския сектор и околната среда в най-отдалечените региони, поради организационната им роля на икономическо, социално и

екологично равнище, с трайна подкрепа, насочена към по-младите поколения;

62. подчертава, че конструкцията на по-голямата част от оборудването, инструментите и материалите, използвани в селското стопанство, се основава на типични мъжки характеристики, което ограничава възможността на жените да ги използват по безопасен и ефективен начин; изразява съжаление, че тази липса на съобразено с аспектите на пола проектиране води до прекомерни физически изисквания към жените и ги отказва от селското стопанство; призовава Комисията и държавите членки да подкрепят разработването и разпространението на ергономично оборудване и материали, съобразени с нуждите на жените;

63. подчертава, че е необходимо земеделската професия да стане по-привлекателна, особено за по-младите поколения и за жените; счита, че е от съществено значение да се премахне стигмата от земеделието като професия, като се признае, че съвременното селско стопанство означава също така предприемачество, иновации и предоставяне на добавена стойност; призовава Комисията и държавите членки да включат в своите стратегии и инициативи мерки за популяризиране на селското стопанство като обещаваща кариера с добри перспективи, която съчетава традиционно и предприемаческо измерение;

Равен достъп до инфраструктура, услуги и социална закрила

64. подчертава, че равният достъп до инфраструктура и висококачествени услуги, например високоскоростен интернет, надежден и устойчив транспорт, водоснабдителни услуги, грижи за деца и образователни услуги, услуги за полагане на грижи за възрастни хора и хора с увреждания, навременен достъп до основни здравни и социални услуги, както и до други основни услуги, например пощенски и банкови услуги, е от съществено значение, за да се даде възможност на жените, живеещи на островите, в селските райони и отдалечените и най-отдалечените региони да участват в икономическия, образователния и гражданския живот; признава, че е важно да се гарантира наличието на местни училища в селските райони; призовава държавите членки да се консултират с местното население относно евентуалното закриване на държавни училища и да предлагат валидни алтернативи в подобни случаи; настоятелно призовава за приемането на чувствителни към аспектите на пола политики за мобилност в селските райони, включително безопасен, надежден и финансово достъпен обществен транспорт, съобразени с търсенето услуги, безопасни спирки и маршрути, както и мерки за предотвратяване и справяне с тормоза; призовава Комисията да разработи политики и инструменти, които да гарантират свързаността на тези региони, по-специално в случая на най-отдалечените региони, чрез

програма за финансиране POSEI — Транспорт, за да се гарантира правото на оставане, като се създадат условия за всички, и особено за жените, да останат в тези региони и да се създадат и разширят възможностите в областта на образованието, заетостта и предприемачеството;

65. признава, че е важно да се направи възможно равното споделяне на домакинските отговорности и отговорностите за полагане на грижи, за да се постигне баланс между професионалния и личния живот, необходим на жените, за да участват в предприемачество и самостоятелна заетост; призовава държавите членки и регионалните и местните органи да инвестират в социални предприятия, кооперативи и бизнес модели, свързани с полагането на грижи, които овластяват жените в селските райони, като същевременно отговарят на местните нужди, както и да предоставят подходящи грижи за децата, за възрастните хора и за благосъстоянието на общностите; призовава държавите членки да изпълнят целите от Барселона, като гарантират покриването на тези нужди чрез инвестиции в достъпни и финансово приемливи висококачествени услуги за полагане на грижи; приветства вече предприетите в това отношение действия от някои държави членки и настоятелно ги призовава да транспонират изцяло и да прилагат Директивата относно равновесието между професионалния и личния живот и призовава Комисията да осъществи ефективно наблюдение;

66. подчертава, че предприемачеството сред жените в планинските и обезлюдените региони на Европа повишава жизнеността на общностите на висока надморска височина, като служи за поддържане на виталността на планинските села, за защита на уязвимите екосистеми и за гарантиране, че животът в точки с висока надморска височина остава богат на възможности и чувство на гордост, с добър достъп до специфични за жените ресурси и услуги;

67. отбелязва, че сезонните икономики, включващи дейности като дърводобив и туризъм, и обезлюдяването допълнително увеличават изолацията и уязвимостта на жените и момичетата; подчертава, че преодоляването на тези пречки чрез по-добра свързаност, целево финансиране и местни мрежи за подкрепа е от съществено значение за отключване на пълния потенциал на жените предприемачи в планинските райони;

68. отбелязва, че неадекватността на услугите по заместване в стопанството в много държави членки оказва въздействие по-специално върху жените земеделски стопани; призовава държавите членки да укрепят тези услуги;

69. призовава Комисията и държавите членки да проучат нови концепции за жилищно настаняване на представители на

различни поколения за селските райони, които съчетават жилища, грижи и живот в общността за младите семейства и възрастните хора и предоставят нов импулс за развитие на селските райони;

70. подчертава, че ограниченият достъп до здравеопазване, включително достъп до права и услуги в областта на сексуалното и репродуктивното здраве, както и до услуги в областта на психичното здраве, засяга непропорционално жените, живеещи в селските и островните райони и най-отдалечените региони, като изостря съществуващите неравенства и подкопава пълното упражняване на техните основни права; подчертава, че недостигът на медицинска инфраструктура, липсата на здравни специалисти и географските и транспортните пречки създават допълнителни пречки пред навременното предоставяне на подходящи грижи; призовава държавите членки да гарантират равен, финансово приемлив и навременен достъп до и непрекъснатост на основните здравни услуги на тези територии, като насърчават иновативни решения, като например мобилни клиники, местни звена, телемедицина, укрепване на клиниките за първични здравни грижи и, когато е приложимо, договорености за трансгранични грижи и целенасочени програми за профилактика, за да се гарантира равенство в достъпа до здравеопазване и социално и териториално сближаване; освен това подчертава, че е важно да се гарантира наличието на подходяща подкрепа в областта на психичното здраве и услуги, съобразени със специфичните нужди на жените в тези региони, за да се преодолее повишеният риск от изолация, стрес и професионално изчерпване;

71. отчита, че жените с увреждания са недостатъчно представени сред предприемачите в селските и островните райони и най-отдалечените региони; призовава държавите членки да гарантират, че образованието, заетостта, услугите в подкрепа на бизнеса в селските райони, програмите за обучение и проявите за създаване на контакти са достъпни за жени с различни видове увреждания; подчертава, че цифровото предприемачество и възможностите за дистанционна работа могат да бъдат особено ценни за жените с ограничения на мобилността в географски изолирани райони; насърчава споделянето на най-добри практики между регионите относно начините за адаптиране на подкрепата за предприемачеството за жените с увреждания; отбелязва, че подобряването на достъпността в бизнес средата в селските райони е от полза не само за предприемачите с увреждания, но и за застаряващите предприемачи и по-широката общност;

72. подчертава особените икономически предизвикателства на източните гранични региони, включително ограничените възможности за заетост и неравенствата по отношение на заплащането; обръща специално внимание на високото равнище

на безработица сред жените и младите хора в тези региони, което е значително по-високо от средното за ЕС; призовава Комисията и държавите членки да разработят целенасочени програми за подкрепа на предприемачеството, улесняване на достъпа на младите жени земеделски стопани до земя и финансиране и гарантиране на ефективното използване на инструментите по ОСП и политиката на сближаване за укрепване на устойчивостта и развитието на тези региони;

73. подчертава, че жените все още поемат предимно роли, свързани с полагането на грижи, независимо дали се грижат за болен роднина, дете или възрастен човек, което твърде често ги кара да прекъсват или изоставят професионалната си кариера; подчертава необходимостта от разработване и предоставяне на достъпни и висококачествени услуги на приемливи цени, по-специално грижи за деца, за да се улесни съвместяването на личния и професионалния живот, включително продължаването на предприемаческите проекти;

74. призовава Комисията и държавите членки да създадат интегрирано обслужване на едно гише в рамките на ОСП, със специален раздел за жените в селските райони, който да е достъпен онлайн; подчертава, че този механизъм следва да включва интерактивна карта на наличните финансови инструменти, стандартизирани образци на заявления и консултантски услуги за изготвянето на бизнес планове и проекти;

75. счита, че политиката на сближаване следва да предоставя повече права на жените, живеещи в най-отдалечените региони на ЕС, и следва да насърчава равенството между половете, както и ефективното прилагане на стратегията на ЕС за равенство между половете в най-отдалечените региони;

76. подчертава, че предприемаческата дейност на жените на малките острови има решаващ принос за социалното сближаване, устойчивостта, укрепването на местната идентичност и устойчивото развитие; посочва, че пространствено ограниченият пазар на островите и в отдалечените райони ограничава развитието на селското стопанство и косвено на предприемаческите инициативи на жените в тази област и представлява предизвикателство за предприемачеството; в този контекст призовава създателите на политики в ЕС и националните органи да насочат вниманието си към този въпрос, за да се гарантират еднакви условия на конкуренция за жените предприемачи на островите и в отдалечените селски територии;

77. призовава държавите членки да гарантират ефективен достъп до социална закрила за самостоятелно заетите жени и помагащите съпрузи и партньори в селското стопанство и занаятчийските

микропредприятия, включително адекватни пенсии и отпуск по семейни причини и достъп до права при майчинство, родителски и пенсионни права в съответствие с Европейския стълб на социалните права;

Насилие

78. осъжда всички форми на основано на пола насилие, като нарушение на основните права на жените и пречка пред автономността и икономическото овластяване на жените, включително чрез предприемачество; призовава държавите членки да дадат приоритет на целенасочената подкрепа, мерките за защита и достъпните ресурси за засегнатите от насилие жени в селските райони, като гарантират тяхната безопасност, достойнство и достъп до правосъдие, включително за тези, които се намират в условията на възстановяване след конфликти и участват в усилията за изграждане на мира; подчертава, че естеството и условията на работа на жените в селските и островните райони, заедно с физическата им изолация, увеличават тяхната уязвимост по отношение на основаното на пола насилие; призовава за всеобхватна превенция, включително повишаване на осведомеността относно домашното, икономическото, сексуалното и психологическото насилие, и за гарантиране на достъп до услуги като телефонни линии за помощ, услуги за подкрепа и приюти, както и ефективни мерки за прекратяване на безнаказаността; подчертава необходимостта от целенасочени кампании в селските райони за повишаване на осведомеността и противодействие на основаното на пола насилие, особено в общностите, в които традиционните роли на половете и икономическите или семейните зависимости често възпрепятстват жените да търсят помощ или да излизат от ситуации на тормоз; отново призовава ЕС и всички държави членки да ратифицират, приложат и финансират по подходящ начин Конвенцията от Истанбул и да гарантират равен достъп до услуги за жените в селските и островните райони и най-отдалечените региони;

79. подчертава значението на достъпа до поверителни услуги и това на подслоните за жени за жените и децата в ситуации на домашно насилие; припомня стандарта на Конвенцията от Истанбул по отношение на подслоните за жени – капацитет за приемане на едно семейство на всеки 10 000 жители; изразява съжаление, че достъпът до такива подслони в селските райони е ограничен; призовава държавите членки и местните и регионалните органи да предоставят достатъчна финансова подкрепа и ресурси на специализираните организации на жените за създаването и управлението на такива подслони и за непрекъснатостта на тази услуга в засегнатите райони; настоятелно призовава държавите членки и местните органи активно да насърчават култура на уважение, достойнство и взаимно разбирателство, с акцент върху овластяването на

селските и уязвимите общности, съставени от жени и момичета; подчертава, че откритият диалог, ориентираното към жертвите на насилие разказване на истории, колективната отговорност за предотвратяване на насилието и положителните образователни инициативи могат да вдъхновят съпричастност и колективен лечебен процес;

80. призовава държавите членки да подкрепят създаването на паметници или мемориали, посветени на историческата болка и страдание на жените в следвоенни конфликти, включително престъпленията, извършени в географски уязвими райони, като например селските райони;

81. настоятелно призовава за въвеждането на мерки в подкрепа на икономическата независимост на жертвите на насилие, включително целенасочено обучение, намиране на работа, безвъзмездни средства за предприемачество и микрокредити, така че те да могат безопасно да навлязат или да се върнат на пазара на труда;

82. призовава Комисията и държавите членки да гарантират, че прилагането на Директива (ЕС) 2024/1385 относно борбата с насилието над жени и домашното насилие[20] изцяло отговаря на специфичните нужди на жертвите в селските и островните райони; подчертава, че е важно съображенията за селските райони да се включат в националните планове за транспониране; настоятелно призовава държавите членки да използват инструментите на ЕС за финансиране, включително политиката на сближаване и фондовете за развитие на селските райони, за да подкрепят усилията за справяне с насилието, основано на пола, например разработването на целенасочени стратегии, включително чрез мобилни звена за подкрепа на жертвите, телефонни линии за помощ в селските райони, услуги в рамките на общността и кампании за повишаване на осведомеността, съобразени с населението в селските райони; целта е да се гарантира, че жертвите в тези райони имат равен достъп до правосъдие, защита и подкрепа; подчертава, че за да се улеснят докладването и достъпът до услуги, е необходимо да се преодолее цифровото разделение и да се подобри инфраструктурата;

83. подчертава, че отсъствието или по-ниският статут на жените, работещи в стопанството на своя съпруг/партньор, допринася за тяхната икономическа зависимост; отбелязва, че по-ниските равнища на заетост на жените, пречките пред наследяването на земя или поемането на стопанства от родителите, както и

---

20 Директива (ЕС) 2024/1385 на Европейския парламент и на Съвета от 14 май 2024 г. относно борбата с насилието над жени и домашното насилие (ОВ L, 2024/1385, 24.5.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1385/oj).

ограниченият достъп до кредити и финансиране, имат подобен ефект и увеличават риска от домашно и икономическо насилие;

84. призовава Комисията и държавите членки да гарантират, че предприемачеството сред жените в селските, планинските, граничните и островните райони и най-отдалечените региони се подкрепя изцяло в рамките на МФР за периода след 2027 г.; отново изтъква необходимостта от интегриране на принципа на равенство между половете във всички програми по МФР; подчертава необходимостта да се гарантира, че програмите на ЕС за финансиране като ЕФРР, ЕСФ +, Фонда за справедлив преход, Европейско териториално сътрудничество (Interreg), и по-специално ОСП, политиката на сближаване, „Хоризонт Европа“ и програмата „Цифрова Европа“, включват конкретни мерки, насочени към насърчаване на активното участие на жените, подкрепа за създаването и консолидирането на предприятия в селските райони и насърчаване на иновациите и цифровизацията; подчертава също така, че е важно да се улесни опростеният и ефективен достъп на жените до фондовете на ЕС, като се обхванат не само селскостопанските предприятия, но и кооперативите, местните сдружения и ръководените от жени общностни проекти, за да се засили териториалното сближаване, равенството между половете и икономическата жизнеспособност на селските и островните райони и най-отдалечените общности; призовава във връзка с това Комисията и държавите членки да повишат видимостта и достъпността на възможностите за финансиране, предназначени специално за жените в селските райони, включително чрез целенасочени информационни кампании и кампании за популяризиране, насочени към повишаване на осведомеността за тях и използването им; приветства неотдавнашното съобщение на ЕИБ относно разширяването на нейната рамка за Облигации за повишаване на осведомеността относно устойчивостта, така че да включва две нови социални цели — равенство между половете и икономическо овластяване на жените — което представлява стъпка напред в интегрирането на измерението на социалния пол във финансирането;

85. категорично се противопоставя на централизирането на финансирането по линия на политиката на сближаване, тъй като тогава подкрепата за жените чрез фондовете на политиката на сближаване ще зависи от добрата воля и разпределението на националните правителства, вместо да се разпределя на регионално равнище; във връзка с това призовава Комисията и държавите членки да спазват принципите на многостепенно управление и ориентирани към местните условия решения, както и принципа на партньорство, както е посочено в Договорите;

86. подкрепя стратегията на Комисията за съюза на спестяванията и инвестициите и създаването и разширяването на приобщаващи финансови инструменти, включително специална спестовно-

инвестиционна сметка (СИС) на ЕС, за да се увеличи и улесни достъпът до финансиране за дружествата от ЕС; призовава за специално разработена СИС за жените, живеещи в необлагодетелствани райони;

87. приветства всички примери, които честват отдадеността на жените земеделски стопани и насърчават осведомеността за устойчивите селскостопански практики, вкоренени в европейските традиции;

88. подчертава, че политиките за насърчаване на предприемачеството сред жените в селските и островните райони и най-отдалечените региони трябва да възприемат междусекторен подход, като признават, че опитът на жените и достъпът им до възможности се формират от множество и пресичащи се фактори;

89. подчертава, че различните инициативи на ЕС и схемите на ЕС за финансиране трябва да бъдат разработени и приложени през междусекторна призма, като се обърне внимание на многобройните и припокриващи се пречки, пред които са изправени жените, и се гарантира, че нито една жена предприемач не бива пренебрегната или оставена без подходяща подкрепа;

90. подчертава значението на мобилизирането на всички участници във финансовата система за подобряване на достъпа на жените до финансиране и за тази цел насърчава създаването на Европейска харта за равен достъп до финансиране;

91. отново изтъква необходимостта ЕС да приеме всеобхватна и интегрирана стратегия за предприемачеството сред жените в селските и островните райони и най-отдалечените региони, в която да се определят ясни цели, измерими задачи и координирани мерки в рамките на различните инструменти на ЕС за финансиране; изисква за тази стратегия да бъдат разпределени специфични, стабилни и подходящи финансови ресурси, както и специални механизми за финансиране, адаптирани към особеностите на тези територии, за да се гарантира равен достъп, да се насърчат иновациите и цифровизацията и да се укрепи икономическото, социалното и териториалното сближаване на ЕС, както и да се гарантира подходяща подкрепа от държавите членки;

92. подчертава приноса на програмата LEADER и воденото от общностите местно развитие за равенството между половете и овластяването на местно равнище; призовава тези подходи да бъдат запазени, укрепени и обособени с опростен достъп за ръководени от жени инициативи;

93. призовава ЕС и държавите членки да противодействат на трафика на жени и принудителната проституция с всеобхватна

стратегия, която включва превенция, ефективно наказателно преследване, трансгранично сътрудничество и помощ и защита на жертвите; подчертава, че жените трябва да могат сами да решават каква работа да извършват;

°

° °

94. възлага на своя председател да предаде настоящата резолюция съответно на Съвета и на Европейската комисия.